

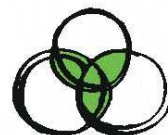

Zrównoważony rozwój w RPO Dolnego Śląska Analiza wdrażania funduszy UE

Sabina Lubaczewska / współpraca **Krzysztof Smolnicki**
Fundacja EkoRozwoju

Bielsko-Biała, 4 lipca 2013

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU
WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Polska Zielona Sieć

Metodyka

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 (RPO WSL) z 2007 i 2011 r.
- Szczegółowy Opis Priorytetów (URPO) z 2013 r.
- Sprawozdanie roczne z realizacji RPO WSL za rok 2011
- Listy projektów kluczowych, dokumenty konkursowe i in. ze stron internetowych RPO (Uszczegółowienia 2007 i 2011)
- wywiady telefoniczne i e-mailowe z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego
- **Ocena wg jednego schematu dla wszystkich RPO**

Zrównoważony rozwój w założeniach RPO

- (+) Deklaracje związane z uwzględnianiem idei rozwoju zrównoważonego w realizacji celów RPO WD pojawiają się w różnych miejscach dokumentu (również w samym celu głównym),**
- (-) Brak konkretnych informacji o potencjalnych i preferowanych działaniach zmierzających do realizacji zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony zasobów przyrodniczych,**
- (-) W stosunku do innych działań, edukacja ekologiczna i ochrona przyrody potraktowana jest dość pobieżnie na poziomie deklaracji w RPO mimo wskazania na problemy środowiskowe regionu**

Zrównoważony rozwój w opisach priorytetów

- (+) działania prośrodowiskowe mają wyraźnie dedykowany priorytet V Środowisko są też potencjalnie możliwe w wielu priorytetach RPO,
- (+) zapisy RPO umożliwiają potencjalnie finansowanie rozwoju transportu publicznego, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, zarządzania środowiskiem, ochrony powietrza, rozwoju odnawialnych energii oraz efektywności energetycznej, ochrony dziedzictwa przyrodniczego i edukacji ekologicznej,
- (+) wsparcie dla rozwoju energii odnawialnych jest stosunkowo szerokie - a wyjątkiem energii wiatru, w przypadku której jest ono niemożliwe (przy braku pełnego uzasadnienia),
- (+) w RPO przewidziano dofinansowanie działań z zakresu edukacji ekologicznej,

Zrównoważony rozwój w opisach priorytetów

- (+) wykaz potencjalnych beneficjentów jest szeroki i adekwatny
- (-) zakres stosowania kampanii edukacyjno-promocyjnych (w ramach instrumentów cross-financing) jest stosunkowo wąski i sprowadza się tylko do gospodarki odpadami
- (-) wsparcie dla ochrony dziedzictwa przyrodniczego zawęża zakres możliwych do dofinansowania działań: przykładowo zapisy dotyczą rozwoju infrastruktury i korytarzy ekologicznych - brak zapisów dotyczących wsparcia pozainfrastrukturalnego (typu rewitalizacja, utrzymanie, wykup) oraz wyraźnych zapisów dotyczących ochrony gatunków w tym poza obszarami chronionymi
- (-) wsparcie dla rozwoju transportu rowerowego wykazuje potrzebę znacznego pogłębienia (w zakresie merytorycznym, technicznym i oddziaływania multimodalnego)

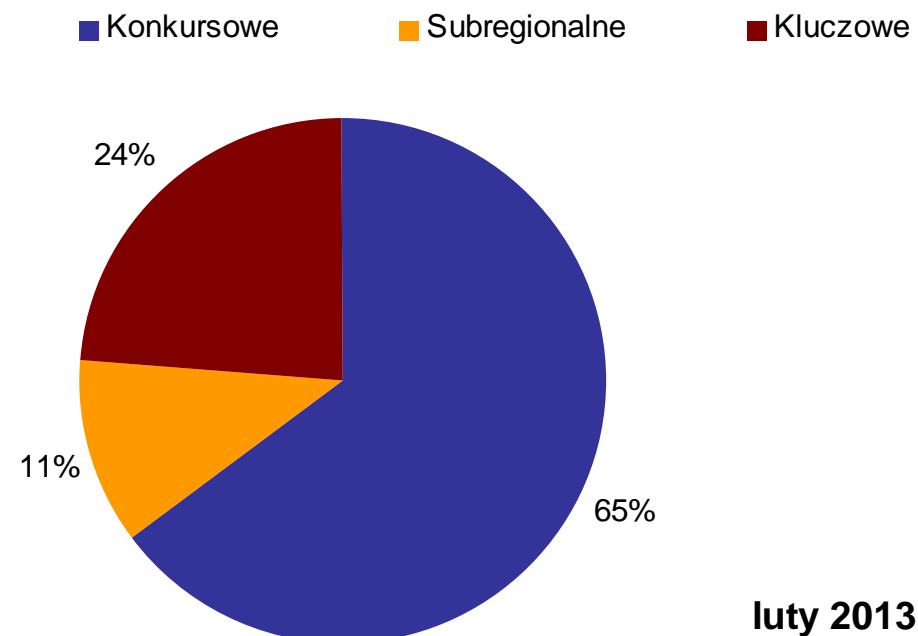
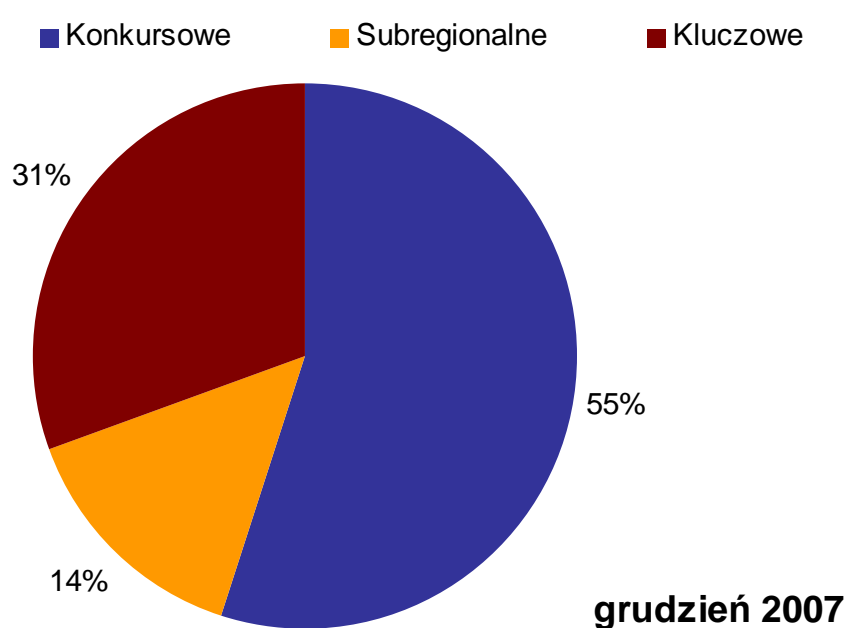
Zrównoważony rozwój w kryteriach wyboru (+)

- (+) system oceny projektów czytelny dla beneficjenta i dobrze opisany w dokumentach programowych, oparty w większości na właściwie dobranych i jasno zdefiniowanych kryteriach,
- (+) wysoka rola kryteriów merytorycznych w ocenie całkowitej projektu,
- (+) w większości dobrze skonstruowane kryteria dla projektów „środowiskowych” z odpowiednio przypisana ni „wagami”,
- (+) kryteria przyjęte w działaniach związanych z realizacją infrastruktury drogowej promują kompleksowość rozwiązań z uwzględnieniem potrzeb m.in. ruchu rowerowego

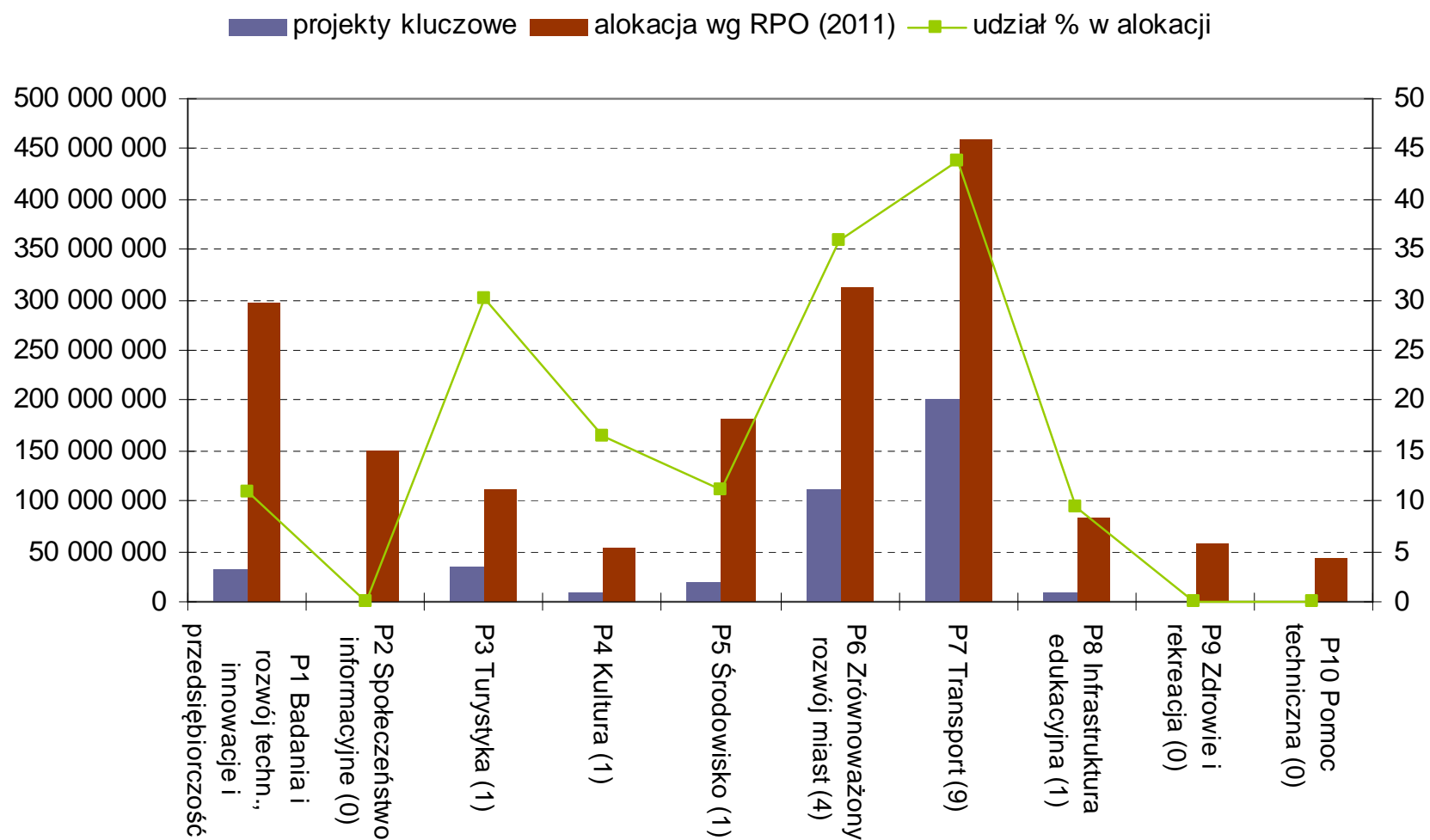
Zrównoważony rozwój w kryteriach wyboru (-)

- (-) niektóre kryteria są zbyt „zagregowane” – łączą różne aspekty (np. ochrona bioróżnorodności i edukacja ekologiczna), co utrudniać może ocenę i weryfikację
- (-) kryteria oceny projektów nie nawiązują bezpośrednio do wskaźników realizacji RPO.

Zrównoważony rozwój w projektach kluczowych

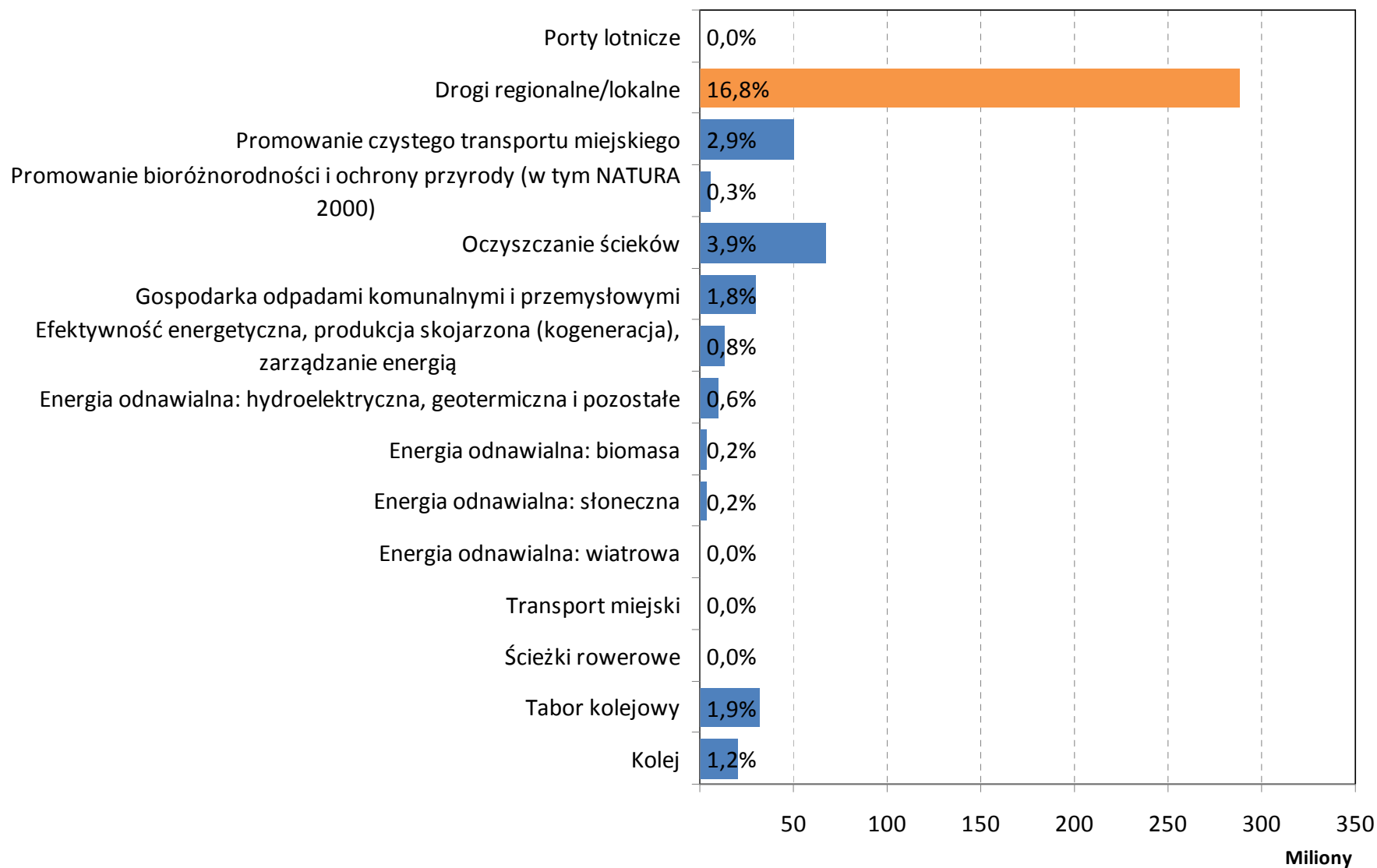
Zrównoważony rozwój w projektach kluczowych

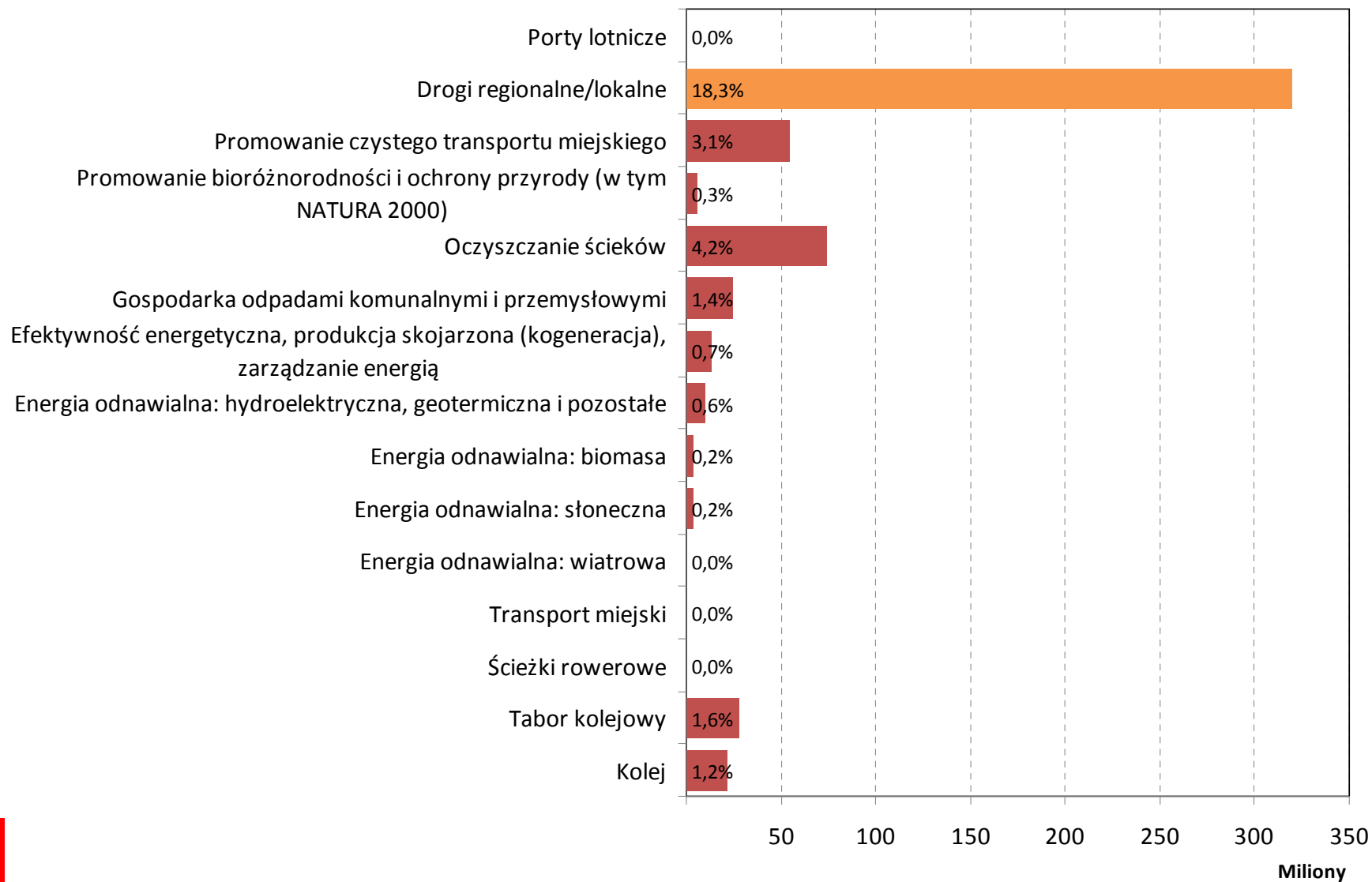
Zrównoważony rozwój w projektach kluczowych

- (+/-) na liście projektów kluczowych nie znalazł się żaden projekt bezpośrednio odnoszący się do problemów środowiskowych zidentyfikowanych w RPO jako ważne, choć jest na liście projekt służyący celom ochrony wód
- (-) biorąc pod uwagę uwarunkowania województwa (gęsta sieć miast i problemy komunikacyjne), zbyt niskie jest przeznaczenie środków na rozwój sieci kolejowej i transportu publicznego, alternatywnego do samochodowego, znacząco przeważają projekty „drogowe” (ponad $\frac{3}{4}$ środków)

Alokacja środków na zrównoważony rozwój

Alokacja środków na zrównoważony rozwój

Alokacja środków na zrównoważony rozwój

- (+) coraz większe wsparcie dla działań z zakresu ochrony wód (oczyszczanie ścieków)
- (-) dominacja wsparcia dla rozwoju dróg w porównaniu do wsparcia transportu zrównoważonego (kolej i komunikacja miejska) oraz ogółem działań prośrodowiskowych
- (-) spadek sumarycznej alokacji na działania prośrodowiskowe
- (-) nikłe wsparcie dla energii odnawialnej,
- (-) brak wyodrębnionego wsparcia dla ścieżek rowerowych

Wskaźniki

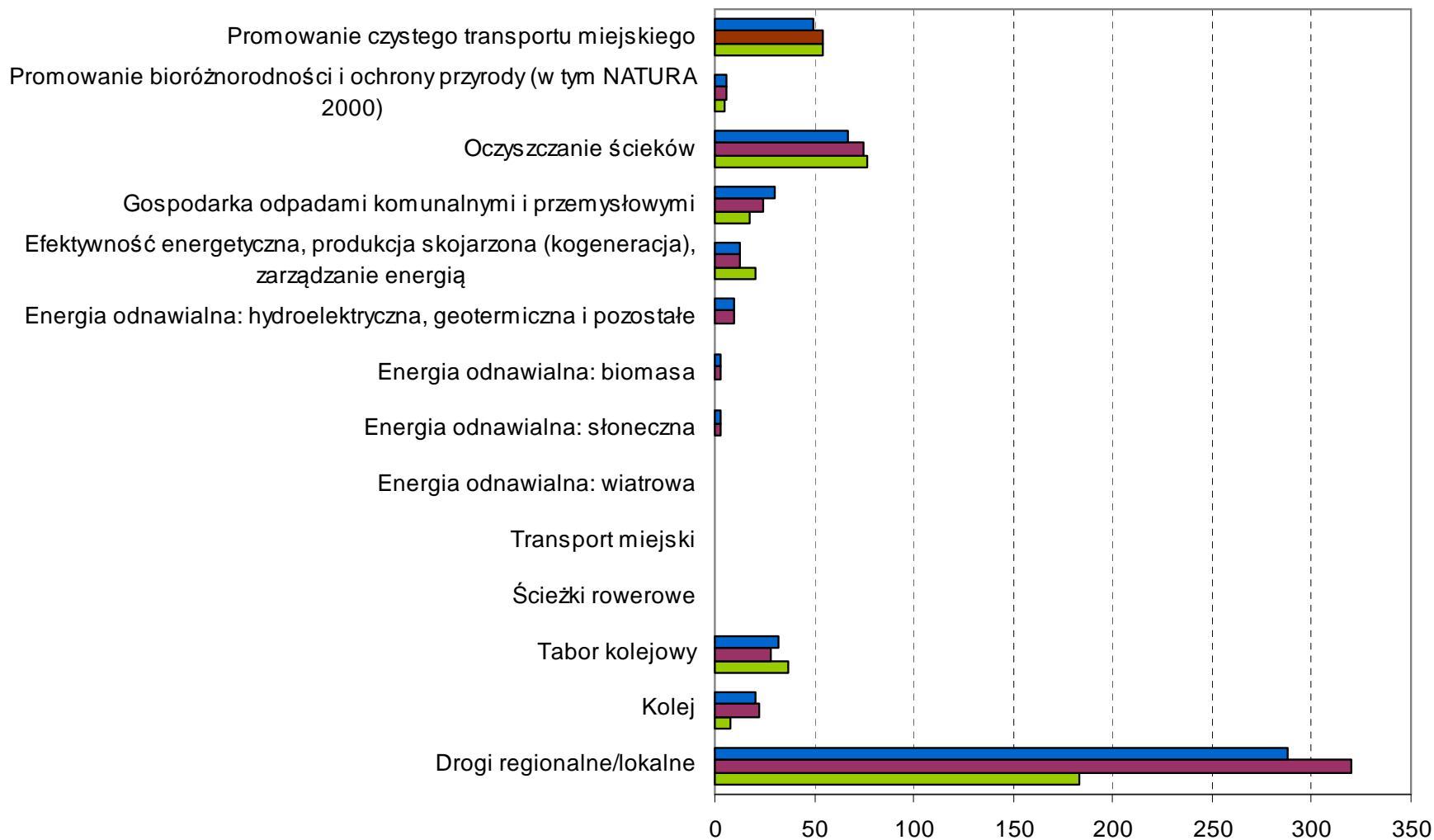
- (+/-) przyjęty na poziomie dokumentu głównego wskaźnik horyzontalny dotyczący kwestii energetycznych (efektywność energetyczna) / przy jednoczesnym wąskim potraktowaniu zasady zrównoważonego rozwoju we wskaźnikach celów RPO - na poziomie celu głównego i celów szczegółowych
- (+) rozwinięty system wskaźników odnoszących się do wszystkich działań prośrodowiskowych
- (+) niezmnieszenie pierwotnie zakładanych wartości docelowych wskaźników

Wskaźniki

- (-) brak przyjęcia wartości docelowych dla części wskaźników uznanych jako kluczowe - oznaczający ograniczone przyjęcia mierzalnych celów realizacji RPO w tym zakresie
- (-) ograniczanie w części działań monitorowania osiągnięcia zakładanych wskaźników RPO do wskaźników produktowych, pomijanie rzeczywistych wskaźników rezultatu t.j. przykładowo ilości odpadów podlegających recyklingowi, zmniejszenie zużycia energii pierwotnej

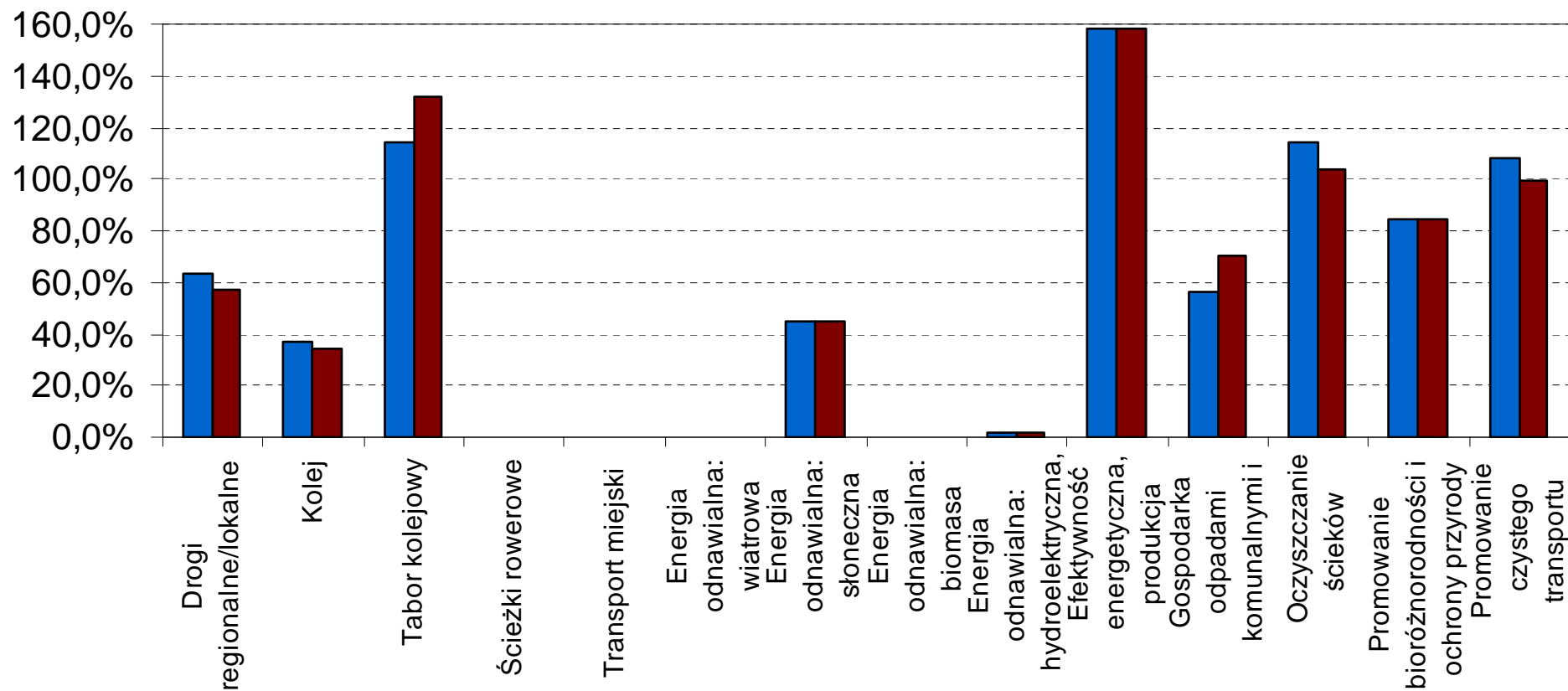
Stan wdrażania RPO - wydatki

■ Kwota wykorzystana spraw. za 2011 rok ■ RPO WSL 2011 ■ RPO WSL 2007

Stan wdrażania RPO - wydatki

■ względem 2007 ■ względem 2011

Stan wdrażania RPO

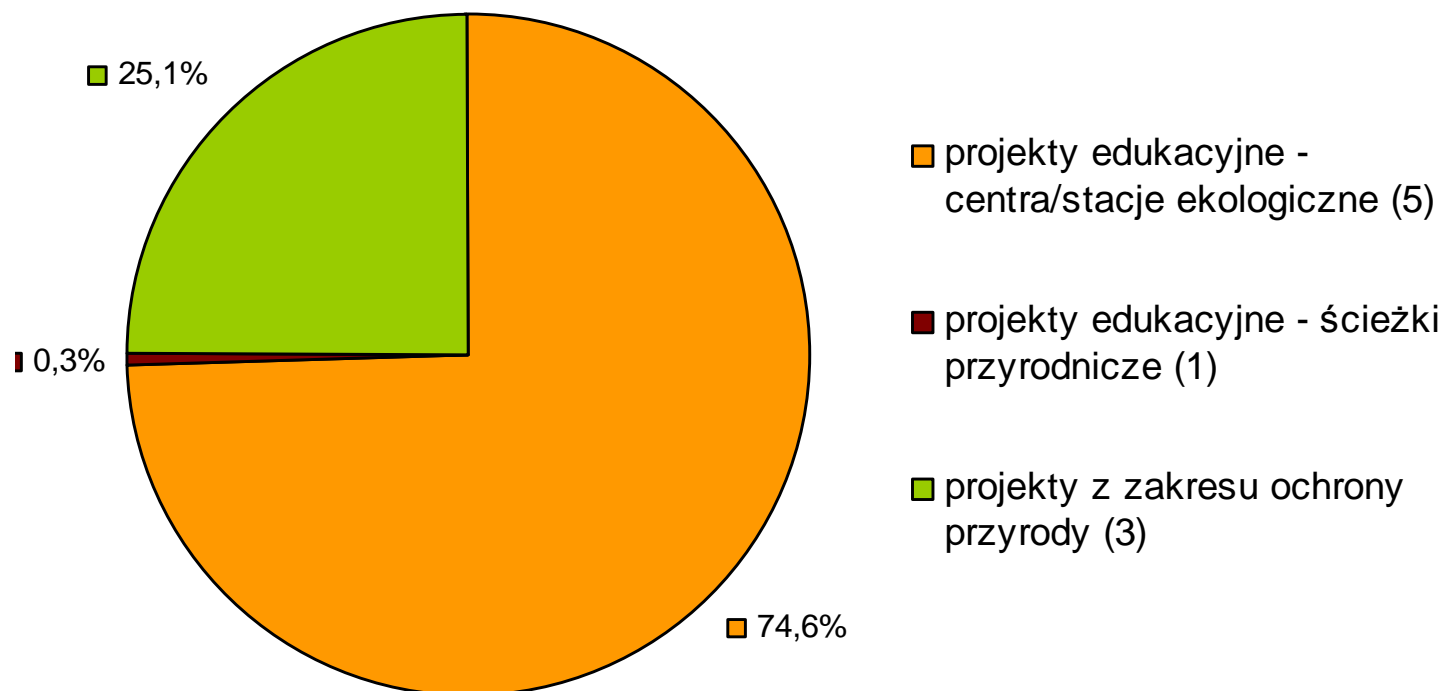
- (+) wysoki poziom realizacji finansowy i rzeczowy dla działań z zakresu oczyszczania ścieków
- (+) stosunkowo wysoki poziom zakontraktowania dla działań z zakresu zakupu taboru komunikacji miejskiej, taboru kolejowego, gospodarki odpadami i edukacji ekologicznej, efektywność energetyczna, promowanie czystego transportu miejskiego
- (+) zwiększenie alokacji na konkursy z zakresu edukacji ekologicznej / ale (-) małe dla ochrony przyrody
- (-) nie podpisano umów na działania dotyczące energii odnawialnych, poprawy jakości powietrza
- (-) uprzywilejowanie pozycji transportu drogowego w stosunku do kategorii uznawanych za prośrodowiskowe

Przyroda /ekoedukacja - 5.5 Dziedzictwo przyrodnicze

Wymienione w Uszczegółowieniu RPO WSL typy projektów potencjalnie umożliwiały wsparcie:

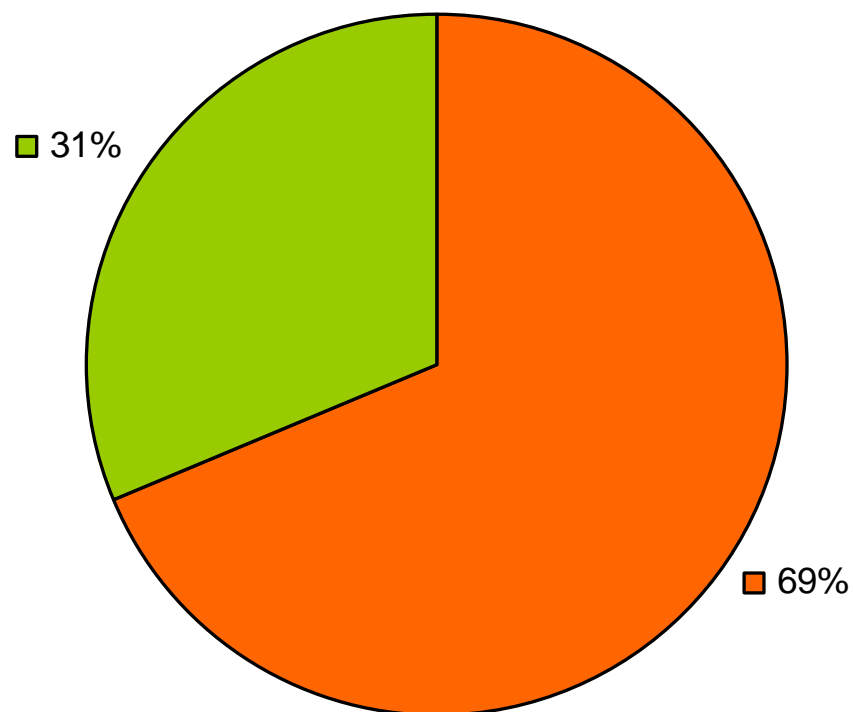
- budowy niezbędnej infrastruktury dla przywracania i utrzymania właściwego stanu siedlisk przyrodniczych oraz remontu i rozbudowy ośrodków rehabilitacji zwierząt, wraz z kampaniami promocyjno-edukacyjnymi,
- budowy i remontu małej infrastruktury służącej ochronie obszarów przyrodniczych na terenach objętych ochroną prawną, wraz z kampaniami promocyjno-edukacyjnymi,
- rozbudowy i doposażenia ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej o znaczeniu ponadlokalnym, wraz z kampaniami promocyjno-edukacyjnymi.
- przywracanie drożności korytarzy ekologicznych, wraz z kampaniami promocyjno-edukacyjnymi.

Przyroda /ekoedukacja - typy projektów

Przyroda /ekoedukacja - beneficjenci

■ samorzady lokalne (6) ■ NGO (3)

Przyroda /ekoedukacja (kategoria 51)

W działaniu 5.5 pierwotny poziom alokacji wynosił 6 470 588 euro. Alokacja ta została zwiększona do poziomu 7 181 110 euro

wartości maksymalne projektów na poziomie 2 mln zł (dla projektów budowy przejść dla zwierząt dla dużych i średnich ssaków) i 400 000 zł (dla pozostałych działań służących ochronie przyrody i dla edukacji ekologicznej).

2 nabory projektów (mała frekwencja w 1 naborze, znacznie większa w drugim)

Przyroda /ekoedukacja (kategoria 51)

- (+) szeroka lista potencjalnych beneficjentów,
- (+) wydzielona alokacja na projekty przyrodnicze i z zakresu edukacji ekologicznej w ramach odrębnego działania 5.5,
- (+) zwiększenie alokacji w odpowiedzi na duże zainteresowanie drugim konkursem,
- (+) możliwość finansowania działań promocyjno-edukacyjnych w ramach projektów inwestycyjnych w obrębi limitu 10% w ramach cross-financing,
- (+) możliwość zaliczkowania i brak limitów na koszty koordynacyjne,
- (-) katalog możliwych typów działań dotyczących ochrony przyrody ograniczony do projektów infrastrukturalnych, brak możliwości dofinansowania planów ochrony,
- (-) potrzeba wykonywania skomplikowanych i kosztownych studiów wykonalności,

Podsumowanie / rekomendacje 1 / z 3

Dla zapewnienia wykorzystania środków na cele zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz przyjazne środowisku wskazane jest:

- zlikwidowanie niekorzystnych dysproporcji wsparcia dla transportu przyjaznego środowisku (kolej, komunikacja miejska, rowery) w porównaniu do dofinansowania dróg,
- zapewnienie większego poziomu wsparcia dla projektów prośrodowiskowych ze szczególnym uwzględnieniem ochrony przyrody, efektywności energetycznej, energii odnawialnych oraz gospodarki odpadami,

Podsumowanie / rekomendacje 2 / z 3

Dla zapewnienia wyboru projektów w sposób efektywny uwzględniających aspekty środowiskowe wskazane jest:

- wzmocnienie w systemie kryteriów oceny projektów rozwiązań promujących zrównoważony rozwój i prośrodowiskowe rozwiązania - w tym efektywność energetyczną we wszystkich priorytetach ,
- ograniczenie listy projektów kluczowych pod względem ich ilości i wielkości alokacji oraz określenie jasnych zasad ich wyboru uwzględniających aspekty zrównoważonego rozwoju i rzeczywiste oddziaływanie regionalne (celowe byłoby również uwzględnienie na liście projektów dotyczących ochrony środowiska - w tym przyrody),

Podsumowanie / rekomendacje 3 / z 3

Dla zapewnienia wyboru projektów w sposób efektywny uwzględniających aspekty środowiskowe wskazane jest:

- powiązanie kryteriów oceny merytorycznej z celami poszczególnych działań i priorytetów oraz wskaźnikami rezultatów,
- przyjęcie dla celów i działań "środowiskowych" adekwatnych wskaźników (głównie mierzących rezultat, a nie produkt) - z ustaleniem poziomu ich osiągnięcia

Podsumowanie / rekomendacje 4 / z 3

Dla zapewnienia właściwej ochrony bioróżnorodności wskazane jest:

- dostosowanie zasad finansowania projektów dotyczących ochrony bioróżnorodności do możliwości podmiotów zainteresowanych ich realizacją, m.in. poprzez wzmocnienie systemowych mechanizmów uzupełnienia wkładu własnego ze środków regionalnych (n.p. WFOŚiGW), ograniczenie potrzeby przygotowania kosztownych studiów wykonalności, zapewnienie adekwatnych kosztów koordynacji oraz realnych możliwości finansowania zaliczkowego.

Dziękujemy za uwagę

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU
WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć www.zielonasiec.pl
Fundacja EkoRozwoju www.fer.org.pl

